

Erelid Levende Talen Als opmaat naar het honderdjarig jubileum van Levende Talen publiceert LTM een serie interviews met ereleden van de vereniging.

Martin Mulder

Professionalisering van de vereniging

Betrokken mensen zijn het, de vrijwilligers van Levende Talen. Zo ook Martin Mulder, penningmeester van 1971 tot 1982 en sindsdien erelid van de vereniging. Als docent Nederlands en economie werd hij in 1968 op 32-jarige leeftijd directeur van een mavo in Hardenberg. Het was het jaar van de invoering van de Mammoetwet. Alles gebeurde tegelijkertijd in die zomer, herinnert hij zich. 'Voor het eerst was ik directeur, voor het eerst was er een brugklas mavo met nieuwe leermiddelen – naast drie klassen ulo – en de school verhuisde naar een nieuw gebouw dat nog ingericht moest worden.'

Penningmeester

Levende Talen kende hij wel, maar hij was geen lid. Dat veranderde met het bezoek aan school van een inspecteur voor het voortgezet onderwijs, Dirk Bruins, zelf lid van de sectie Duits van de vereniging. Dit was geen schoolinspectie, nee, de inspecteur kwam speciaal om te vragen of Martin Mulder, met zijn talige én economische achtergrond, penningmeester van Levende Talen wilde worden. Voor de vorm werd Martin lid van de sectie Nederlands. In januari 1971 werd hij geïnstalleerd als lid van het dagelijks bestuur en het hoofdbestuur. 'Als penningmeester was ik niet op mijn eigen vak geconcen-

treerd, maar op het belang van de organisatie als geheel.'

Over die eerste jaren zegt hij: 'Het was een vereniging van eerstegraads leraren, statusbewust en heel vormelijk. De leraar was trots op z'n beroep en uitte dat.' Iedereen droeg in die tijd een kostuum. We vergaderden in De Oude Tram in Amersfoort, steevast met een uitgebreid diner en lekkere wijn. Ook tijdens de sectiebestuursvergaderingen werd er gezamenlijk gedineerd. De algemene ledenvergadering (alv), die Mulder ieder jaar opnieuw organiseerde, vond plaats in het chique Krasnapolsky in Amsterdam. Dat kostte toen voor de hele dag vijfhonderd gulden. Later moest er bezuinigd worden en werden er andere locaties gezocht voor de alv, zoals de school in Woerden waar voorzitter Dolf Wijkamp rector was. Daarna vond de alv weer jarenlang plaats in Amersfoort. 'De organisatorische voorbereidingen van de alv, zoals zalen regelen en contacten leggen, dat vond ik écht leuk om te doen.'

Van kostuum naar spijkerbroek

Mulder zag het karakter van de vereniging veranderen. De invoering van de Mammoetwet betekende dat de nadruk kwam te liggen op het niveau van het onderwijs en op de emancipatie van de lage

re sociale klassen. Er ontstonden steeds meer scholengemeenschappen, en in de lerarenkamer kwamen eerstegraads- en tweedegraads leraren elkaar tegen. Daar lag ook *Levende Talen* op de leestafel. Er kwam een grote stroom nieuwe aanmeldingen op gang van vooral tweedegraads leraren en midden jaren zeventig telde de vereniging zo'n zeventienduizend leden, twee keer zoveel als nu.

Geamuseerd vertelt hij: 'Het tenue van de leden van de sectie Nederlands veranderde in geitenwollen sokken en spijkergoed, terwijl de leden van de sectie Duits nog steeds in pak naar de alv kwamen. Je kon ze op een afstand al herkennen.' Er kwamen ook nieuwe talensecties bij.

Als bestuurslid was Mulder betrokken bij alles wat er toen zoal speelde, zoals de discussies over de vakken Frans en Duits, al eerder genoemd in deze serie interviews. Samen met John Daniëls deed hij onderzoek naar Frans op de mavo. Daar werd het vak weinig gekozen. Ze schreven er samen een rapport over. Engels was in die tijd niet verplicht: volgens de wet moest je examen doen in Nederlands en één moderne vreemde taal, maar Engels was nooit bedreigd. Er was geen juridisch medewerker verbonden aan de vereniging. De vakgebieden

Foto: Geramé Wouters

werden ondersteund door het bestuur, en voor de belangen van de docenten als groep werd opgekomen.

Financiën

Als penningmeester had Mulder alle administratieve taken op zijn bordje, en dat kostte hem zo'n anderhalf uur per dag, onbezoldigd. 'Ik moest alle nota's van de penningmeesters van alle secties en van het hoofdbestuur en het dagelijks bestuur voldoen per postcheque en giro-dienst. Ik moest de begroting in de gaten houden en op de uitgaven letten. Jaarlijks moest ik verantwoording afleggen met een balans en een staat van ontvangsten en uitgaven. En elk jaar opnieuw moest ik een conceptbegroting voor het nieuwe verenigingsjaar aan de alv voorleggen.'

Er was ook nog een aparte begrotingspost, namelijk die van de didac-

tische bijeenkomsten, nu zouden we zeggen bij- en nascholingsbijeenkomsten. Martin vroeg bij het ministerie van Onderwijs subsidie aan en in de jaren zeventig kregen ze ook honderd procent financiering toegekend. Lachend bij de herinnering zegt hij: 'Later zei een medewerker van het ministerie me dat ik de wijnen beter niet meer in de begroting op kon nemen. Anders zou hij ze helaas zelf moeten schrappen.'

Bureau

Er was in die dagen nog geen bureau voor ondersteuning van het bestuur. Mulder wás het bureau. Toen hij ook steeds meer stencilwerk te doen kreeg, ging hij op zoek naar hulp. Hij vond de oplossing dicht bij huis. Naast zijn ouderlijk huis in Coevorden kwam een ruimte vrij. Mulders vader, net gepensioneerd, ging het

eerste bureau van de vereniging bemanen, ook onbezoldigd. Verslagen van sectiesecretarissen stencilen en rondsturen aan de sectieleden, boekbesprekingen van de sectie Nederlands typen, stencilen en rondsturen, alles deed Mulder senior.

Gelukkig was er wel steeds een ledenadministrateur, iemand van de school van de toenmalige voorzitter. Die ledenadministratie was belangrijk voor het tijdschrift, het rondsturen van de overige ledenpost en het innen van de jaarlijkse contributie. Mutaties bijhouden was een aanzienlijke klus.

Al snel kwam er een tweede, betaalde kracht bij. Vanaf dat moment ontving ook Mulders vader een kleine bezoldiging en een kleine vergoeding voor de huur. De ledenadministratie kwam ten slotte ook naar Coevorden. Samen met Wolters-Noordhoff, destijds de uitgever van *Levende Talen*, werd deze administratie eind jaren zeventig geautomatiseerd. Mulders rol veranderde in organisator van het bureau, 'en dat was wat ik het liefste doe, waar ik helemaal in mijn element ben'. Kort na zijn aftreden in 1982 verhuisde het bureau naar Amsterdam, omdat de nieuwe penningmeester in Zaandam woonde.

Vrijwilliger

Nog diverse keren was Mulder lid van de kascommissie. Hij komt nog jaarlijks naar de alv en na afloop wordt er nog steeds lekker gegeten met de bestuurders van destijds en met hun partners. Nederlandse taal- en letterkunde heeft nog steeds zijn ruime belangstelling en hij probeert al vele jaren om door te dringen tot het Nationaal Dictee der Nederlandse Taal. Als voorzitter van de Stichting Peuterspeelzalen en lid van de Raad van Toezicht van de Openbare Basisscholen in Hardenberg toont Martin Mulder zich een vrijwilliger in hart en nieren. GW